

Stolwijk, 30 januari 2023

Betreft: vooronderzoek samenwerkingsschool Oudewater

Geachte college en gemeenteraad van Oudewater,

Op 12 juli 2022 berichtte ik u over OBS De Schakels/HBOO (gevestigd aan de Kluwen) die op dat moment onder de opheffingsnorm van de gemeente Oudewater (67 leerlingen) zat en welke op dat moment middels de gemiddelde schoolgrootte in stand gehouden werd. Ik berichtte u toen ook over lopende gesprekken met o.a. Klavertje 4 om te kijken of zij met De Schakels/HBOO de samenwerking willen aangaan en uiteindelijk willen fuseren om zo stevig openbaar onderwijs in Oudewater te waarborgen. Ook kondigde ik aan verkennend in gesprek gaan met mogelijke andere samenwerkingspartners in de regio om indien mogelijk te komen tot samenwerkingsschool conform artikel 17d WPO teneinde openbaar primair onderwijs in Oudewater en HB-onderwijs te waarborgen.

Inmiddels is de verkenning die uitgevoerd is onder begeleiding van VOS/ABB uitgevoerd en kan ik u middels dit schrijven informeren over de uitkomsten en mijn voornemens naar aanleiding hiervan.

In de eerste plaats doet het mij genoeg u te melden dat OBS De Schakels op 1 oktober 2022 (teldatum t.b.v. instandhouding) weer boven de norm van 67 leerlingen is gekomen. Hierdoor is de dreiging van opheffing per 1 augustus 2023 komen te vervallen.

Laat onverlet dat actie nodig is, om ook op langere termijn het openbaar onderwijs en het HB-onderwijs te waarborgen. Hiertoe zijn tijdens de periode september tot en met december zeer positieve gesprekken gevoerd met Klavertje 4, De Vier Windstreken, De Groeiling en het betrokken samenwerkingsverband (Passenderwijs).

In de rapportage die door VOS/ABB is opgesteld komen de volgende varianten aan bod:

- a. instandhouding middels fusie met een school van De Vier Windstreken of De Groeiling, met als resultaat een samenwerkingsschool;
- b. instandhouding middels fusie met een eigen school (Linschoten of Montfoort), met als resultaat een nevenvestiging;
- c. instandhouding middels de gemiddelde schoolgrootte;
- d. instandhouding als laatste school van een richting binnen een straal van 5 km.

Klavertje 4 heeft aangegeven niet open te staan voor een fusie of toe te willen treden tot Stichting Onderwijs Primair omdat men de zelfstandigheid koestert. De expertise van het HBOO wordt door Klavertje 4 wel als waardevol betiteld.

Tijdens de verkennende gesprekken met De Vier Windstreken en De Groeiling is gebleken dat er gezamenlijk belang gehecht wordt aan instandhouding van expertise op het gebied van hoogbegaafde leerlingen en dat De Schakels hieronder (ondanks de vigerende instandhoudingsnormen) aan een behoefte voldoet binnen de regio. Los van de positioneringsvraag van de school heeft men zich positief uitgesproken over samenwerking in de toekomst.

Verderop in deze brief leest u op hoofdlijnen de bevindingen rond de vier genoemde varianten.

a. Fusie tot samenwerkingsschool 17d WPO

Hoewel de bestuurders van zowel De Vier Windstreken als De Groeiling open staan voor een onderzoek om te komen tot een samenwerkingsschool, heeft het onderzoek uitgewezen dat zich bij een dergelijke fusie complexiteiten voordoen, die aan de ene kant te maken hebben met de huisvesting en aan de andere kant met de gewijzigde bekostiging per 1 januari 2023 en de fusiecompensatieregeling.

Bij een fusie kunnen de 'reguliere' leerlingen instromen bij de fusieschool. In Oudewater is slechts bij de Immanuel ruimte beschikbaar (relatieve leegstand). Afhankelijk van de gesprekken die momenteel gaande zijn om de leegstaande lokalen voor appartementen beschikbaar te krijgen, kunnen eventueel de groepen voor hoogbegaafden inhuizen.

Het aanhouden van de huidige locatie van de Kluwen voor het HB-onderwijs is een dure variant. Daarnaast werkt nadelig dat de regeling voor fusiefaciliteiten wordt afgebouwd en vervalt ook na fusie de zogenaamde *kleinescholentoeslag* die De Schakels op dit moment ontvangt.

Conclusie is dat, hoewel een samenwerkingsschool een reële optie is, deze niet gunstig is voor het ontvangende schoolbestuur. Ook is duidelijk dat bij eventuele uitstroom van de 'reguliere leerlingen' van De Schakels naar andere scholen op 1 oktober 2023 De Schakels weer onder de instandhoudingsnorm¹ zal komen.

b. Instandhouding middels fusie met een eigen school van Stichting Onderwijs Primair

Hoewel dit een optie is, die in financiële zin gunstiger uitpakt dan optie a doordat De Schakels dan na fusie *toeslag nevenvestiging* ontvangt, wordt dit door mij niet als alternatief gezien op dit moment, aangezien hier een fusieproces aan voorafgaat dat voor Montfoort of Linschoten op dit moment eveneens belastend is.

c. Instandhouding middels de gemiddelde schoolgrootte (artikel 143 WPO)

De systematiek van de gemiddelde schoolgrootte biedt een bestuur de ruimte om een school onder de opheffingsnorm in stand te houden als er voldoende buffer is qua leerlingenaantallen bij overige scholen binnen dat bestuur. Daarnaast kan gekozen worden voor het benutten van de gezamenlijke gemiddelde schoolgrootte met een andere bestuur.

Tijdens het onderzoek is helder geworden dat verwacht mag worden dat uiteindelijk ongeveer 45 hoogbegaafde leerlingen de school zouden kunnen bezoeken en dat benutting van de gemiddelde schoolgrootte binnen Stichting Onderwijs Primair dan mogelijk is. De Schakels behoudt dan de *kleinescholentoeslag*.

Inmiddels is door Van Meenen (D'66) op de Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor het jaar 2023 een motie ingediend.: *Dit voorziet in middelen, om hoogbegaafdheidsvoorzieningen te versterken door € 9,5 miljoen incidenteel toe te voegen aan de middelen voor begaafde leerlingen. Daarin wordt verwacht dat samenwerkingsverbanden de middelen voor een gelijkwaardig percentage co-financieren en dat in een nieuwe regeling wordt toegewerkt naar een subsidieregeling waarin het voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs wordt geborgd en versterkt. Dit zorgt voor incidentele middelen. Vanaf 2024 zijn er middelen beschikbaar vanuit het coalitieakkoord voor hoogbegaafdheid, waardoor ook structureel voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs beter geborgd wordt.*

---

¹ Deze norm zal in augustus 2023 verlaagd worden naar 66 leerlingen voor Oudewater.

Los van financiën geeft deze motie het draagvlak weer dat is ontstaan voor voltijd HB-voorzieningen in de basisondersteuning (dus geen speciaal onderwijs) en hoe mooi is het dat Oudewater zo'n voorziening al heeft?

Blijft dat het in stand houden van een schoolgebouw met slechts 45 leerlingen relatief duur is en ik liefst een oplossing zoek in samenspraak met de Immanuelschool en de gemeente om tot een andere verdeling van lokalen te komen en toch tot realisatie van appartementen te komen. Vooralsnog heeft het zelfstandig in standhouden van De Schakels specifiek voor de doelgroep hoogbegaafden mijn voorkeur. Naar verwachting zal per 1 oktober 2023 het leerlingenaantal van De Schakels weer onder de norm komen, hetgeen betekent dat ik dan per schooljaar 2026-2027 De Schakels weer via de gemiddelde schoolgrootte systematiek in stand moet houden.

d. Instandhouding als laatste school van een richting binnen een straal van 5 km.

Een openbare school kan op basis van een uitzonderingspositie in stand worden gehouden, mits de school dan tenminste 50 leerlingen heeft. In de toekomst zal moeten blijken of bij eventueel vertrek van de reguliere leerlingen er voldoende vraag blijft naar HB-onderwijs. Vooralsnog echter rekenen wij erop dat het aantal van 50 niet haalbaar zal blijken. De gemiddelde schoolgrootte biedt dan voldoende ruimte (zie bij c.)

Voor de gemeente Oudewater is relevant dat binnen haar grenzen openbaar onderwijs beschikbaar is binnen een afstand van 10 km over de weg gemeten. Een korte survey via Google Maps leert dat de dit het geval is.

In de tabel hieronder vindt u de afstanden over de weg gemeten naar de dichtstbijzijnde openbare scholen in de omgeving.

Schoolnaam	Plaats	Afstand tot De Schakels ²
Obs De Achtsprong	Woerden	8,8 km
Andersenschool	Woerden	12 km
De Pelikaan	Haastrecht	9,2 km
OBS De Hobbitstee	Montfoort	9,7 km
OBS Prins Claus	Linschoten	11 km

Gesteld kan worden dat er in de directe omgeving van Oudewater voldoende openbaar onderwijs beschikbaar is voor ouders die hiervoor kiezen. Laat onverlet dat de wethouder heeft aangegeven openbaar onderwijs binnen haar gemeente van belang te vinden. Tegelijkertijd is het goed te benoemen dat er met de keuze voor Klavertje 4 neutraal bijzonder onderwijs beschikbaar is.

Als bestuurder acht ik het in stand houden van De Schakels als zelfstandige openbare school met een HB-profiel van groot belang en heb ik daarom besloten de school in stand te houden en in gesprek te gaan met de overige besturen om te komen tot een convenant om de expertise voor hoogbegaafden te behouden en versterken. Daarnaast ga ik graag in gesprek met De Vier Windstreken en de gemeente om te kijken of een andere indeling van het gebouw aan de Kluwen haalbaar is.

Vooralsnog betekent dit dat naar aanleiding van de gevoerde gesprekken met mijn collega besturen en de door VOS/ABB opgestelde rapportage, mijn verzoek aan uw raad om in te stemmen met een mogelijke fusie tot samenwerkingschool artikel 17d WPO komt te vervallen.

Met vriendelijke groet,

Liesbeth Augustijn *Bestuurder*

² Uiteraard is de afstand afhankelijk van de precieze woonstraat van de ouders